

Natuurlijk. De RUG is erg trots op het werk van Ben Feringa. Maar Groningen bracht meer wetenschappers voort die een Nobelprijs hadden kunnen krijgen. Ook hun verhalen staan centraal in de nieuwe **tentoonstelling 'Nobel Science'** in het Universiteitsmuseum.

CHRISTIEN BOOMSMA ELMER SPAARGAREN

UNIVERSITEITSMUSEUM

Vergeeten verhalen van knutselende onderzoekers

In het gedimde licht, veilig onder een doorzichtige kap, ligt een foto. Een röntgenfoto van een passerdoos, gemaakt door natuurkundige Hermanus Haga. Het lijkt een beetje knullig, want waarom zou iemand een röntgenfoto maken van zo'n voorwerp?

Het wordt begrijpelijk als je de informatie leest. Want dit is de eerste röntgenfoto die in Groningen werd gemaakt, slechts drie maanden na de vondst van Wilhelm Röntgen zelf in 1895. Haga – tot dan toe specialist in aardmagnetische straling – was zo gefascineerd door de ontdekking, dat hij volop begon te experimenteren in zijn laboratorium aan de Westersingel. Die foto? Hij 'oefende' met zijn passerdoos.

Diezelfde Haga wist enkele jaren later zowel het golfkarakter van röntgenstraling vast te stellen, als de golflengte. Een Nobelwaardige prestatie, al ging de eer dertien jaar later

naar de Duitser Max von Laue. Haga werkte namelijk in een uitzonderlijk geavanceerd trillings- en ijzer vrij laboratorium. Niemand had zo'n lab en dus kon niemand zijn experimenten reproduceren. Dus geen Nobelprijs.

Lange traditie

Haga is maar een van de mannen die de tentoonstelling 'Nobel Science' in het Universiteitsmuseum voor het voetlicht haalt. Maar er zijn er meer. Denk aan de latere Nobelprijswinnaar Heike Kamerlingh Onnes die drie jaar lang in een voormalig turfhok van het Academiegebouw zwoegde aan een Slinger van Foucault. Ook die slinger staat in de benedenzaal van het museum, in een speciaal ontworpen vitrine. Of de 'knutselende rector' Sirks – die een voorloper van de fasecontrastmicroscop bouwde en weer sloopte voor de onderdelen. Dertig jaar voor

zijn illustere opvolger en Nobelprijswinnaar Zernike.

En dan zijn er de moderne verhalen. Het werk van Ben Feringa aan nano-motoren vormt het hart van de tentoonstelling. De (replica van de) Nobelpenning die hij aan het museum schonk is te zien, zijn groezelige labjas, en zijn eerste scheikundeboek. En wat te denken van de hartlongmachine, gebouwd op zolder van de Heelkundekliniek? Of het 'leven' dat Sijbren Otto – op dit moment – probeert te creëren in een reageerbuis. Misschien een volgende winnaar? Ooit? 'We willen laten zien dat het onderzoek van Ben Feringa niet alleen staat,' zegt conservator Rolf ter Sluis van het museum. 'Dat hij deel uitmaakt van een lange traditie van creatief en grensverleggend onderzoek. Van wetenschappers die spelend, knutselend bijna, tot hun ontdekkingen komen.'

‘KNOWLEDGE IS KNOWING THAT A TOMATO IS A FRUIT, WISDOM IS NOT PUTTING IT IN A FRUIT SALAD’ (MILES KINGTON)

STELLING BRENDA HIJMANS MEDISCHE WETENSCHAPPEN